

OHJEET SÄÄDÖSEHDOTUSTEN ALUEKEHITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

1. Ohjeiden tarkoitus

Ohjeiden avulla pyritään parantamaan säädösvalmistelun ja lainsäädännön laatua siten, että säädösvalmistelussa, säädöksiä koskevassa päätöksenteossa, säädösten toimeenpanossa ja säädösten vaikutusten seurannassa otetaan huomioon vaikutukset alueelliseen kehitykseen.

Ohjeiden tarkoituksena on antaa yleiset suuntaviivat ja arviointivälineet säädösehdotusten aluekehitysvaikutusten arvioinnista. Aluekehitysvaikutusten arviointi tarkentuu säädösvalmisteluprosessin etenemisen myötä. Arvioinnin laajuus ja syvyys riippuu siitä, miten merkittäviä aluekehitysvaikutuksia säädösehdotuksella on.

Arviointi suoritetaan ensisijaisesti alueiden kehittämisen tavoitteiden ja kohteiden suhteen ottaen huomioon aluekehityksen toimintalinjat, kehittämistoimet sekä eri aluetasot. Tarvittaessa arvioinnin apuna käytettävä arviointilista on esitetty ohjeiden liitteessä. Perusarviointi suoritetaan sen aluetason suhteen (valtakunta, maakuntien yhteistoiminta-alue eli NUTS II -alue, maakunta, seutukunta, kunta), mihin vaikutukset pääosin kohdentuvat.

Aluekehitysvaikutusten arvioinnin tarkoituksena on selvittää, millaisia vaikutuksia (myönteisiä ja kielteisiä ja kuinka voimakkaita) valmisteltavalla säädösehdotuksella on alueiden kehittämisen tavoitteisiin, kohteisiin, toimintalinjoihin ja alueiden kehittämistoimiin. Aluekehitysvaikutusten arviointi muodostaa yhden osion säädösvalmistelun arvioinnissa. Ohjeet aluekehitysvaikutusten arvioinnista ovat periaatteiltaan yhdenmukaiset muiden vaikutusarviointiohjeiden kanssa ja ne on tarkoitettu sovellettavaksi rinnakkain niiden kanssa. Kukin ohje painottaa vaikutusten arvioinnissa erityistä näkökulmaa ja ohjeet täydentävät toisiaan. Tärkeää on, että säädösten vaikutukset tulevat kokonaisuudessaan arvioituiksi riittävän monipuolisesti.

2. Arvioinnin yleisiä näkökohtia

Vastuu säädösehdotuksen vaikutusten arvioinnista ja sisällöstä kuuluu asianomaiselle ministeriölle ja valmistelijalle. Oikeusministeriön laintarkastustoiminta seuraa yleisesti, että säädösehdotusten ohjeistuksen edellyttämät selvitykset tehdään. Muut ao. ministeriöt seuraavat omaa toimialaansa koskevien ohjeiden noudattamista. Säädosvalmistelussa on otettava huomioon voimassaolevat valtioneuvoston lainvalmistelun vuoden 1996 kehittämissuunnitelman ja vuoden 2000 kehittämissuunnitelma II periaatteet, voimassa olevat vuoden 1992 hallituksen esityksen laatimista koskevat ohjeet (HELO), lainlaatijan huoneentaulu (Lainlaatijan opas 1996), OECD:n vuoden 1995 suositukseen liittyvä suomalainen versio vuodelta 1998 sekä taloudellisten, ympäristö-, yritys- ja aluekehitysvaikutusten arviointia koskevat ohjeet ja soveltuvin osin valtiovarainministeriön säädösten vaikutusten arvioinnin kehittämishankkeessa esitetyt näkökohdat ja suositukset vuodelta 2001.

Vaikutusten arviointi on aloitettava ja toteutettava riittävän aikaisessa vaiheessa, ennen kuin toteuttamisvaihtoehtoa on valittu. Jotta säädösvalmisteluhanke voi edetä hallitusti, sitä koskevaan toimeksiantoon on kirjattava mahdollisimman tarkasti hankkeen tavoite ja säädösvalmistelussa huomioon otettavat seikat. Hankkeesta riippuen voidaan toimeksiantossa painottaa erityisesti tiettyä osuutta säädösvalmisteluprosessissa, kuten vaihtoehtojen tai vaikutusten selvittämistä taikka seurantavaihetta.

Aluekehitysvaikutusten arviointi tarkentuu valmisteluprosessin etenemisen myötä. Valmistelun alkuvaiheessa ennen säädösvaihtoehtojen laadintaa tehdään aluekehitysvaikutusten alustava arviointi sillä hetkellä käytettävissä olevin tiedoin (ks. luku 5). Tämä arviointi täydentyy myöhemmin säädösvaihtoehtojen muodostamisen yhteydessä joko alustavan arvioinnin pohjalta tai yksityiskohtaisena arviona (ks. luku 5). Säädöshankkeen valmisteluprosessin loppuvaiheessa otetaan huomioon käydyt konsultaatiot, saadut lausunnot sekä tehdään varsinainen säädösehdotus (ks. luku 5). Jos säädöshanke edellyttää aluekehitysvaikutusten yksityiskohtaista arviointia, voidaan laatia erityinen aluekehitysvaikutusten vaikutusarvioidokumentti.

Lainvalmistelun alkuvaiheessa on tärkeää hahmottaa sääntelyn päävaihtoehdot, joista yksi on vaihtoehto, joka kuvaa, mitä tapahtuu jos säännöksiä ei muuteta, mutta säädeltävän kohteen toimintaympäristö ja reunaehdot muuttuvat (nollavaihtoehto).

Eri sääntelyvaihtoehtojen vaikutusten havainnollistamiseksi arvioinnissa on perusteltua tehdä erityinen vertailutaulukko, josta ilmenevät eri vaihtoehdot ja niiden vaikutukset. Vertailutaulukko kokoaa yhteen informaation eri vaihtoehtojen vaikutuksista.

Erilaiset yhteistyömuodot ovat tärkeitä asiantuntija-apun saamiseksi ja antamiseksi säädösten vaikutusten arvioinnissa. Aluekehitysvaikutusten arvioinnista antaa tarvittaessa ohjeita, neuvoja ja asiantuntija-apua sisäasiainministeriö. Muut ministeriöt ja laitokset osallistuvat neuvontaan ja arviointiin tarpeen mukaan oman erityisasiantuntemuksensa mukaisesti.

Säädösehdotusten valmisteluvaiheessa on hyvissä ajoin suunniteltava, miten säädös aiotaan toimeenpanna ja miten säädöksen toimeenpanoa aiotaan tukea ja seurata. HELO-ohje edellyttää, että merkittäviä yhteiskunnallisia uudistuksia tarkoittavien esitysten perusteluissa selvitetään, miten ehdotetun säännösten vaikutusten seuranta on tarkoitus järjestää. Tämän tulee koskea myös aluekehitysvaikutusten seurantaa.

3. Alueiden kehittämisen kohteet, tavoitteet, toimintalinjat ja kehittämistoimet

Aluekehitysvaikutusten arvioinnin tarve riippuu siitä, onko säädösehdotuksella aluekehitysvaikutuksia sekä minkä suuntaisia ja kuinka laajoja ja voimakkaita vaikutukset ovat. Säästöjen aluekehitysvaikutukset ilmentyvät aluekehityksen kohteissa ja aluekehitykseen vaikuttavissa tekijöissä. Säädökset voivat vaikuttaa myös alueiden kehittämisen tavoitteisiin, toimintalinjoihin ja kehittämistoimiin sekä valtion talousarvion tulojen ja menojen alueelliseen käyttöön ja jakaumaan.

Alueellisilla vaikutuksilla eli aluekehitysvaikutuksilla tarkoitetaan tässä ohjeessa toiminnan aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia:

- 1) aluekehityksen kohteisiin
- 2) alueiden kehittämisen tavoitteisiin
- 3) alueiden kehittämisen toimintalinjoihin
- 4) alueiden kehittämistoimiin ja valtion talousarvion tulojen ja menojen alueelliseen käyttöön ja jakaumaan.

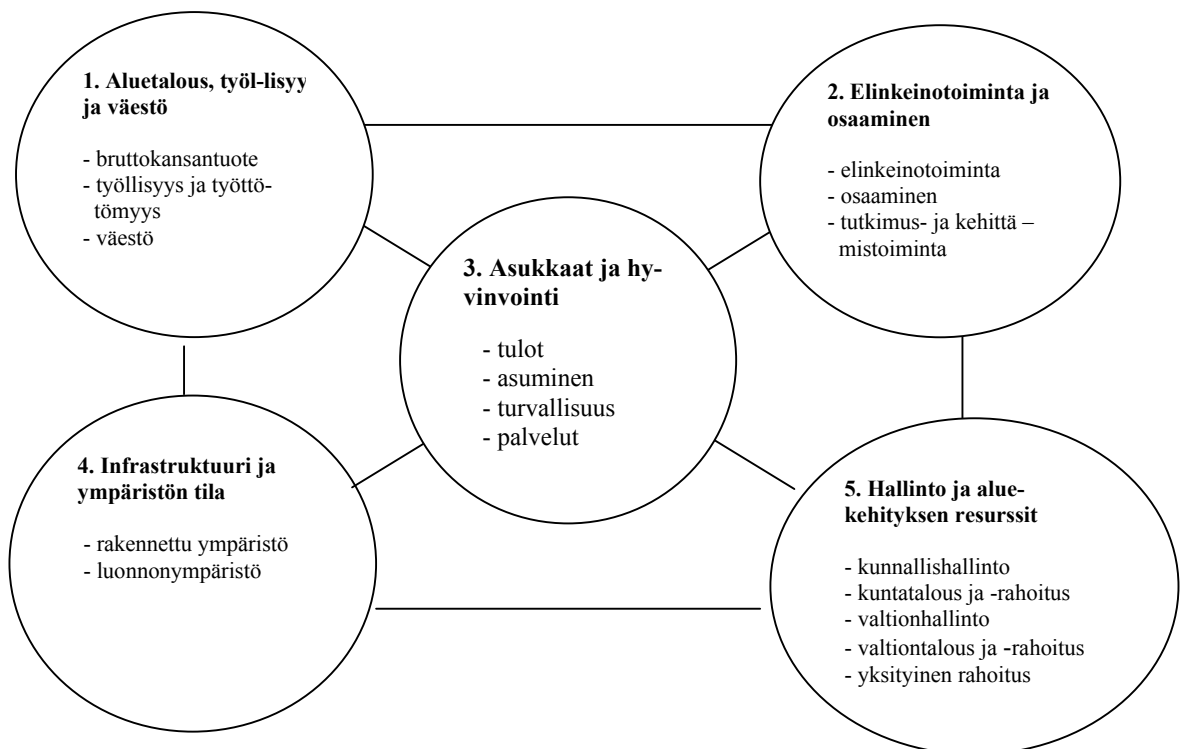
Näihin tekijöihin nähden vaikutukset voivat olla suunnaltaan myönteisiä tai kielteisiä. Säästöjen vaikutukset voivat olla voimakkuudeltaan vähäisiä tai merkittäviä taikka vaikutuksia ei esiinny lainkaan.

Aluekehitysvaikutukset ilmenevät erilaisilla aluetasoilla ja alueilla (ks. luku 4). Saman säädöksen vaikutukset saattavat vaihdella eri aluetasojen välillä ja samantasoisten alueiden kesken.

Yllä mainittujen neljän kohdan pohjalta on muodostettu aluekehitysvaikutusten arviointilista, jota voidaan tarvittaessa käyttää arvioinnin apuna. Vastaamalla listan aluekehityksen kohteita koskeviin kysymyksiin (ks. ohjeen liite, kysymykset 1.1. – 5.5) voidaan selvittää, onko säädöksellä aluekehitysvaikutuksia ja millaisia (myönteisiä vai kielteisiä) ja kuinka voimakkaita mahdolliset vaikutukset ovat. Arvioinnin tuloksista riippuen ei joko tarvita yksityiskohtaisempaa aluekehitysvaikutusten arviointia tai yksityiskohtainen arviointi tule suorittaa (ks. luku 5).

Aluekehityksen kohteet

Aluekehityksen kohteita ja samalla siihen vaikuttavia tekijöitä ovat 1) aluetalous, työllisyys ja väestö, 2) elinkeinotoiminta ja osaaminen, 3) asukkaat ja hyvinvointi, 4) infrastruktuuri ja ympäristön tila sekä 5) hallinto ja aluekehityksen resurssit:

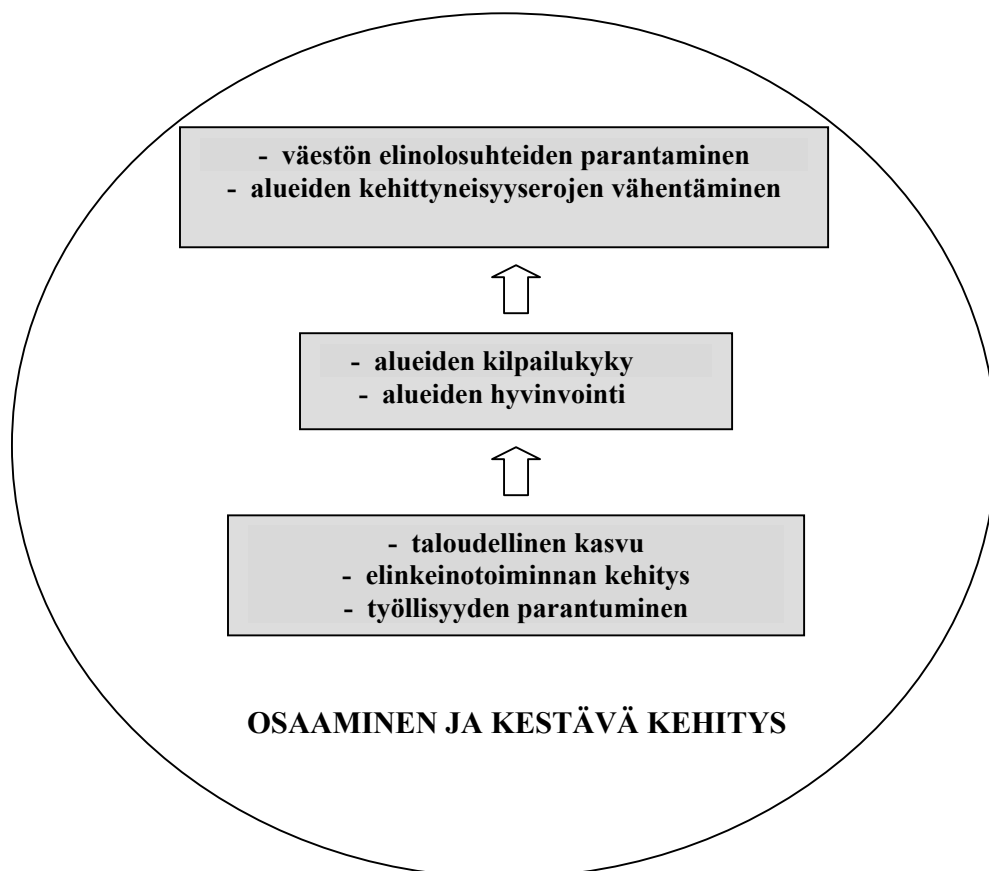

Aluekehityksen kohteiden tilaa ja toimenpiteiden vaikutuksia alueelliseen kehitykseen voidaan tarvittaessa arvioida erilaisin indikaattorein. Niitä käyttäen voidaan myös arvioida säädösehdotusten aluekehitysvaikutuksia.

Säädökset vaikuttavat joko suoraan aluekehityksen kohteisiin, niillä on vaikutuksia alueiden kehittämisen tavoitteisiin, toimintalinjoihin ja kehittämistoimiin tai ne vaikuttavat sekä kohteisiin että tavoitteisiin, toimintalinjoihin ja kehittämistoimiin.

Alueiden kehittämisen tavoitteet, toimintalinjat ja kehittämistoimet

Alueiden kehittämisen tavoitteena on luoda edellytyksiä taloudelliselle kasvulle, elinkeinotoiminnan kehitykselle sekä työllisyyden parantamiselle. Nämä perustuvat entistä enemmän osaamiseen ja kestäväan kehitykseen. Taloudellinen kasvu, elinkeinotoiminnan kehitys ja työllisyyden parantuminen takaavat alueiden kilpailukyyn ja hyvinvoinnin. Alueiden kehittämisen tavoitteena on parantaa väestön elinolosuhteita ja vähentää alueiden kehittyneisyseroja. Alueiden kehittämisen tavoitteet voidaan ilmaista seuraavana kaaviona:

Alueiden kehittämistoimet voidaan ryhmitellä toimintalinjoiksi seuraavasti: 1) yritysten ja niiden toimintaympäristön kehittäminen sekä teknologian edistäminen ja hyödyntäminen, 2) osaamisen ja inhimillisten voimavarojen ja kulttuurin kehittäminen, 3) työllisyyden ja työmarkkinoiden toimivuuden kehittäminen sekä sosiaalisen syrjäytyneisyyden estäminen, 4) maaseudun ja saariston kehittäminen, 5) perusrakenteen ja saavutettavuuden ylläpitäminen ja parantaminen sekä tiedonsiirtoyhteyksien saatavuuden turvaaminen, 6) ympäristön parantaminen ja luonnonvarojen kestävä käyttö, 7) alue- ja kuntahallinnon sekä seutuyhteistyön kehittäminen ja kansalaisten osallistumismahdollisuuksien parantaminen sekä 8) mahdollinen muu alueiden kehittäminen.

Valtion alueiden kehittämistoimilla tarkoitetaan aluepolitiikan tavoitteiden toteuttamiseksi kohdennettavia toimenpiteitä, tukia ja hankkeita, jotka rahoitetaan osittain tai kokonaan valtion talousarviosta.

4. Vaikutukset erilaisiin alueisiin

Aluekehitysvaikutuksia on arvioitava eri tyyppisten alueiden ja maan eri puolilla sijaitsevien alueiden osalta. Arviointi suoritetaan vaikutusten pääasiallisen kohtaantotason suhteen, mutta vaikutukset myös muille aluetasolle tulisi ottaa huomioon. Arvioinnissa ensisijaisesti käytettäviä aluetasoja ovat koko valtakunta, maakuntien yhteistoiminta-alueet (NUTS II –alueet), maakunnat, seutukunnat ja kunnat. Säädösehdotuksen luonteesta johtuen voidaan käyttää lisäksi myös muita aluejakoja, kuten esimerkiksi kaupunkiseudut, kaupunkien läheinen maaseutu, ydinmaaseutu ja harvaan asuttu maaseutu.

Alueellisen kehittämisen monien kysymysten kannalta maakunnat ovat usein varsin pieniä alueita, joten tarvitaan yli maakuntien menevää tarkastelua ja maakuntien välistä yhteistyötä. Maakuntien yhteistoiminta-alueet ovat tällöin sopiva tarkastelutaso. Jotkut kysymykset ovat puolestaan valtakunnallisia, kuten koko kansantalouden kehitys.

Maakunnat ovat erilaisia mm. kooltaan, etäisyyksiltään, väestömäärältään ja rakenteeltaan. Alueelliset ongelmat ja kehittämistarpeet ovat erilaisia paitsi maakuntien kesken myös niiden sisällä seutukunnissa. Tästä syystä aluekehitystä seurataan seutukunnittain. Euroopan komissio on hyväksynyt Suomen valtioneuvoston alueiden ja EU:n tavoitealueiden määrittelyn perusyksiköksi seutukunnan. Seutukuntaa ja kuntaakin pienempiä alueita käytetään esimerkiksi maaseutualueiden kehittämisessä ja kehityksen seurannassa sekä sosiaalisen syrjäytyneisyyden alueellisessa tarkastelussa.

ALUS-lakityöryhmän mietinnössä (Sisäasiainministeriö. Aluekehitysosaston julkaisu 2/2002.) Manner-Suomen seutukunnat on luokiteltu asutus- ja yhdyskuntarakenteen, elinkeinorakenteen, väestörakenteen ja koulutustason mukaan viiteen ryhmään: 1) harvaan asuttu maaseutu (18 seutukuntaa), 2) maaseudun palvelukeskukset (22), 3) teolli-

suuskeskukset (20), 4) maakuntakeskukset (18) ja 5) Helsingin seudun metropoli –alue (1). Tämä seutukuntatyypittely tarjoaa viitekehyksen maakunnan osien mahdollisuuksien ja ongelmien huomioon ottamiseksi sekä toimenpiteiden kehittämiseksi ja suuntaamiseksi. Tätä jaottelua voidaan käyttää myös tarkasteltaessa säädösehdotusten aluekehitysvaihtokutsia.

5. Aluekehitysvaihtokutsujen arvioinnin toteuttaminen

Arvioinnin eteneminen säädösprosessissa

Säädösprosessi voidaan jakaa 1) esivalmisteluun, 2) perusvalmisteluun, 3) jatkovalmisteluun, 4) päätöksentekoon, 5) toimeenpanoon ja 6) seurantaan. Niiden sisältö ja aluekehitysvaihtokutsujen arvioinnin liittyminen niihin ovat seuraavat:

Säädösprosessin vaihe

Aluekehitysvaihtokutsujen arviointi

Esivalmistelu

- vaihtoehtojen kartoittaminen
- tiedonhankinnan suunnittelu
- johdon sitoutuminen (aikataulut,

resurssointi)

- vuovaikutuksen ja tiedottamisen suunnittelu
- aluekehitysvaihtokutsujen arviointi sisällytetään osaksi valmistelua

Perusvalmistelu

- tietopohjan täydentäminen
- vaihtoehtojen tarkentaminen ja muodostaminen

Loppuotteena muistio, raportti tai mietintö. Mukana aluekehitysvaihtokutsujen mahdollinen vaikutusarvioidokumentti, mikäli yksityiskohtainen arviointi suoritetaan.

Jatkovalmistelu

- lausuntojen huomioon ottaminen
- esityksen viimeistely

Loppuotteena säädösesitys.

Alustava arviointi

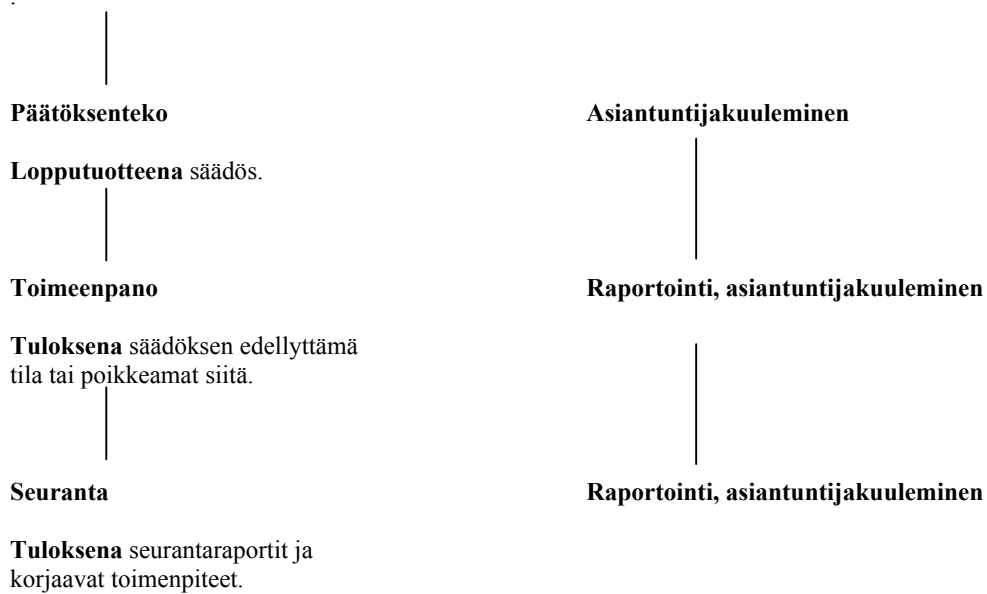
- alueiden kehittämisen kohteiden ja tavoitteiden läpikäynti ja vaikutuspäätelmät

Alustavan arvioinnin tai yksityiskohtaisen arvioinnin liittäminen säädösvaihtokutsuihin

- aluekehitysvaihtokutsujen analysoiminen säädösvaihtoehtoissa ja niiden kirjaaminen
- vaihtoehtojen ja niiden vaikutusten vertailutaulukko

Alustavan arvioinnin tai yksityiskohtaisen arvioinnin tarkentaminen

- aluekehitysvaihtokutsujen kirjaaminen

Säädösehdotuksen esivalmisteluvaiheessa identifioidaan ehdotuksen tarkoitus, tavoitteet ja tarkoitetut vaikutukset, kartoitetaan eri säädösvaihtoehtoja, suunnitellaan tarvittava tiedonhankinta, suunnitellaan tarvittava vuorovaikutus ja tiedottaminen, suunnitellaan säädösprosessin aikataulus, sitoutetaan johto, varaudutaan vaikutusarviointeihin sekä tehdään aluekehitysvaikutusten alustava arviointi.

Säädösehdotuksen perusvalmisteluvaiheessa muodostetaan säädösvaihtoehdot. Tällöin vaihtoehtoihin liitetään aluekehitysvaikutusten alustava arviointi tai yksityiskohtainen arviointi, mikäli siihen on aihetta. Perusvalmisteluvaiheessa tarvitaan erityistietoa mm. vaihtoehtoihin liittyvistä riskeistä, hyödyistä ja kustannuksista. Mahdolliset aluekehitysvaikutukset kirjataan, ottaen huomioon muu tiedonhankinta, joko alustavan arvioinnin tai yksityiskohtaisen arvioinnin pohjalta. Vaikutusarvioinnin yhteydessä laaditaan erityinen vertailutaulukko. Siitä ilmenevät pelkistettynä yhteenvedona eri vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.

Säädösehdotuksen jatkovalmisteluvaiheessa otetaan huomioon esityksestä saadut lausunnot. Mikäli aihetta ilmenee, tarkennetaan myös aluekehitysvaikutusten arviointia. Jatkovalmisteluvaihe sisältää lausuntojen tulokset, toimintasuosituksen, toimeenpanosuosituksen sekä suosituksen seurannan ja arvioinnin järjestämisestä tulevaisuudessa. Aluekehitysvaikutusten arvioinnin tuloksena esitetään yhdistetty arviointi aluekehitysvaikutuksista arvioinnin pääasiallisten päätelmien perusteella. Onko ehdotus aluepoliittisten tavoitteiden mukainen vai onko sillä vastakkaisia vaikutuksia? Jos ehdotuksella on todettu olevan negatiivisia vaikutuksia aluekehityksen kannalta, esitetään selkeästi, miksi sitä silti esitetään. Lisäksi tulisi esittää arvio toimista, joilla voidaan vähentää ja korjata mahdollisia negatiivisia vaikutuksia. Mikäli on ollut aihetta aluekehitysvaikutusten yksityiskohtaiseen arviointiin, voidaan laatia aluekehitysvaikutusten vaikutusarvioidokumentti.

Alustava arviointi

Aluekehitysvaikutusten arviointitarve selvitetään kysymällä, onko säädösehdotuksella vaikutusta aluekehityksen kohteisiin. Tällöin voidaan käyttää hyväksi ohjeiden liitteen arviointilistaa (ks. ohjeiden liite, kysymykset 1.1. – 5.5.). Tämä kysymysvaihe muodostaa aluekehitysvaikutusten alustavan arvioinnin. Lista voidaan käydä läpi nopeahkosti olemassa olevaan tietoon ja käsityksiin perustuen. Tämä vaihe tehdään ennen säädös-vaihto-ehtojen muodostamista, kun säädösehdotuksen tarkoitus, tavoitteenasettelu ja tarkoitetut vaikutukset on identifioitu.

Alustavassa arvioinnissa on tarkoitus tunnistaa se aluetaso, mihin vaikutukset pääosin kohdentuvat. Lisäksi on syytä tarkastella vaikutuksia alueellisiin eroihin.

Arvioinnin tulokset voidaan esitellä erityisenä tulostelistana (ks. ohjeiden liite). Arvioinnin pohjalta tulisi laatia lyhyitä kuvauksia mahdollisista vaikutuksista ja epävarmuustekijöistä.

Vastauksissa otetaan huomioon vaikutuksen suunta (myönteinen (+) tai kielteinen (-)) sekä voimakkuus (ei vaikutusta = 0, vaikutus vähäinen = + tai -, vaikutus merkittävä = ++ tai --). Mikäli vaikutuksia ei havaita olevan lainkaan tai havaitaan vain vähän vähäisiä vaikutuksia ja merkittäviä vaikutuksia ei esiinny lainkaan, ei yksityiskohtaista lisäarviointia tarvita.

Aluekehityksen kannalta keskeisiä tekijöitä ovat alueen bruttokansantuotteen, työllisyyden ja väestön kehitys (BTV). Tilastokeskus ylläpitää seutukunnittain näistä muuttujista muodostettua BTV-indikaattoria. Yksityiskohtainen arviointi tulisi suorittaa, mikäli alustavan arvioinnin perusteella säädösehdotus aiheuttaa:

1) kielteisiä vaikutuksia bruttokansantuotteeseen, työllisyyteen ja väestöön; yksityiskohtainen arviointi tulisi tehdä tällöin, vaikka vaikutus on voimakkuudeltaan vähäinen;

2) mikäli merkittäviä vaikutuksia (myönteisiä tai kielteisiä) esiintyy aluekehitys-kohteiden yhdessäkin kysymyksessä;

3) mikäli vähäisiä vaikutuksia (myönteisiä tai kielteisiä) esiintyy 50:ssä tai yli 50 prosentissa jonkin aluekehityskohteen (yksitasoinen numerointi) kaikista kysymyksistä; sekä

4) mikäli vähäisiä vaikutuksia (myönteisiä tai kielteisiä) esiintyy jonkin aluekehityskohteen jonkin osakohteen (kaksitasoinen numerointi) kaikissa kysymyksissä (ks. ohjeiden liite).

Yksityiskohtainen arviointi

Aluekehitysvaikutusten yksityiskohtainen arviointi tulisi käynnistää alustavan arvioinnin seurauksena edellä luetelluissa tapauksissa. Yksityiskohtainen arviointi suoritetaan kaikkien niiden tekijöiden suhteen, joissa vaikutusta on esiintynyt alustavassa arvioinnissa riippumatta siitä, mikä laukaisee yksityiskohtaisen arvioinnin tai minkä suuntaista tai kuinka voimakasta vaikutus on.

Yksityiskohtaisessa arvioinnissa tarkennetaan aluekehityksen kohteiden osalta alustavassa arvioinnissa saatua aluekehitysvaikutusten kuvaa käyttäen hyväksi jo olemassa olevia tietoaineistoja tai hankkimalla kokonaan uutta tietoa. Yksityiskohtaisessa arvioinnissa tulisi eritellä alueelliset vaikutustasot. Ensisijainen tarkastelu suoritetaan vaikutuksen pääasiallisen kohtaantotason (ks. luku 4) suhteen, mutta vaikutukset muilla aluetasoilla tulisi ottaa myös huomioon.

Yksityiskohtaisessa arvioinnissa selvitetään tarkemmin säädösehdotuksen vaikutukset alueiden kehittämisen kohteisiin, tavoitteisiin, toimintalinjoihin ja kehittämistoimiin sekä valtion talousarvion tulojen ja menojen alueelliseen käyttöön ja jakaumaan. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna ohjeiden liitteen arviointilistaa (ks. ohjeiden liite, kysymykset 1.1 – 9).

Yksityiskohtaisen arvioinnin tulokset voidaan esittää erityisenä tulostelistana (ks. ohjeiden liite). Arvioinnin pohjalta tulisi laatia lyhyitä kuvauksia, mahdollisista vaikutuksista ja epävarmuustekijöistä. Yksityiskohtaisen arvioinnin yhteenveto tulostuu vaikutuskohteittain: alueiden kehittämisen kohteet, tavoitteet, toimintalinjat ja kehittämistoimet sekä valtion talousarvion tulojen ja menojen alueellinen käyttö ja jakauma.

Yksityiskohtaisesta aluekehitysvaikutusten arvioinnista voidaan laatia aluekehitysvaikutusten vaikutusarvioidokumentti.

Yksityiskohtaisessa arvioinnissa tulisi selvittää myös, aiheuttaako säädösehdotus muutoksia muihin säädöksiin, joilla on aluekehitysvaikutuksia. Jos säädösehdotus aiheuttaa muutoksia, esitetään mihin säädöksiin muutokset kohdistuvat ja millaisia ne ovat aluekehitysvaikutusten kannalta.

Yleisiä ohjeita

Arviointimenetelmät valikoituvat valmisteltavana olevan säädöshankkeen mukaan. Monissa säädösehdotuksissa arviointiin saattavat riittää valmistelevalle viranomaisella jo käytettävissä olevat tiedot. Usein lisätietoa kuitenkin joudut-taneen hankkimaan. Erityisviranomaisilla ja tutkimuslaitoksilla on olemassa melko runsaasti valmista alueellista tietoa. Tätä tietoa on tarjolla myös ko. viranomaisten internet-sivuilla (esimerkiksi sisäasiainministeriö ja tilasto-keskus).

Laajoissa ja vaikutuksiltaan merkittävässä hankkeissa saatetaan tarvita hankekohtaisesti suunniteltua tiedon keräämistä ja sen analysointia tarkoitukseen sopivien mallien avulla. Tällaisissa hankkeissa voi olla tarpeen tehdä tai teettää erillisiä selvityksiä ja tutkimuksia. Konsultoinnit ammattiviranomaisten kanssa, lausunnot ja eri tahojen kuuleminen voivat olla käyttökelpoisia keinoja riittävän monipuolisen vaikutusarvioinnin toteuttamiseksi.

Vaikutukset tulisi kuvata määrällisesti silloin, kun se on mahdollista. Vaikutuksia ei kuitenkaan pidä jättää selvittämättä sen vuoksi, että niitä ei voida arvioida määrällisesti. Mikäli vaikutusten määrällinen kuvaaminen ei ole mahdollista, tulisi vaikutuksia kuvata laadullisesti. Jos vaikutuksia ei voida ilmaista täsmällisesti, olisi kuitenkin arvioitava vaikutuksen suunta ja voimakkuus.

Vaikutusarvioiden luettavuutta parantavat yhteenvetojen, taulukoiden ja graafisten kuvien tekeminen. Vaikutusarvioinnin ja vaikutusarvioidokumentin vertailutaulukossa kuvataan eri säädösvaihtoehdot ja niiden vaikutukset yhteenvedonomaaisesti. Vertailutaulukko on erinomainen väline arvioinnin tulosten pelkistäjänä ja havainnollistajana.

Julkaisussa ”Esimerkkejä säädösten vaikutusten arvioinnista. Raportti säädösten vaikutusten pilottihankkeista” (Valtiovarainministeriö, Helsinki 2001) on erinomaisia esimerkkejä vertailutaulukoista. Vertailutaulukkoon vain lisätään tarkasteltujen vaikutuslajien oheen ”Aluekehitysvaikutukset”. Vertailutaulukossa pelkistetään aluekehitysvaikutusten arvioinnin tuloksena kertynyt tieto.

Aluekehitysvaikutusten arvioinnin avuksi määriteltyjen indikaattorien lukumäärä on pidetty suppeana (1 – 4) aluekehityksen kohteiden (yksitasoinen numerointi) alakohteissa (kaksitasoinen numerointi, ks.ohjeen liite). Indikaattoreiden alaindikaattoreita ei ole määritelty. Muutama indikaattori sisältää useampia komponentteja, mutta niitä ei ole eritelty. Arvioitsijan on mahdollista käyttää lisänä listan indikaattoreiden alaindikaattoreita ja listan ulkopuolisia indikaattoreita, kun ne ovat asian kannalta oleellisia, sekä painottaa keskeisiä komponentteja.

Sekä aluekehitysvaikutusten arviointilista että tulostelista ovat saatavissa sisäasiainministeriön internet-sivuilta osoitteesta: http://www.intermin.fi/alueellinen_kehittamisen/aluekehitysvaikutusten_arviointilista_ja_tulostelista_indikaattorit.

Sisäasiainministeriö seuraa, oikeusministeriön laintarkastustoiminnan ohella, aluekehitysvaikutusten arviointia koskevan ohjeen noudattamista. Sisäasiainministeriö antaa tarvittaessa aluekehitysvaikutusten arvioinnista ohjeita, neuvoja ja asiantuntija-apua. Myös muut erityisviranomaiset voivat avustaa aluekehitysvaikutusten arvioinnissa.

6. Aluekehitysvaikutusten arvioinnin tulosten esittäminen säädösehdotuksessa

Säädösehdotuksessa aluekehitysvaikutusten arvioinnin tulokset tulisi esittää pääotsikoitain siltä osin kuin vaikutuksia esiintyy. Pääotsikot ovat:

1. Aluetalous, työllisyys ja väestö
2. Elinkeinotoiminta ja osaaminen
3. Aasukkaat ja hyvinvointi
4. Infrastrukturi ja ympäristön tila
5. Hallinto ja aluekehityksen resurssit
6. Alueiden kehittämisen tavoitteet
7. Alueiden kehittämisen toimintalinjat
8. Alueiden kehittämistoimet sekä valtion talousarvion tulojen ja menojen käyttö ja alueellinen jakauma.

Mahdolliset vaikutukset esitetään tiivistetysti verbaalisesti sekä numeerisesti niiltä osin kuin määrällisiä arvioita on voitu esittää.

Hallituksen esityksessä aluekehitysvaikutusarvioinnin tulokset olisi hyvä esittää omana kohtanaan.

7. Seuranta

Säädösehdotusten valmisteluvaiheessa on hyvissä ajoin suunniteltava, miten säädös aiotaan toimeenpanna ja miten säädöksen toimeenpanoa aiotaan tukea ja seurata. HELO-ohje edellyttää, että merkittäviä yhteiskunnallisia uudistuksia tarkoittavien esitysten perusteluissa selvitetään, miten ehdotetun säännösten vaikutusten seuranta on tarkoitus järjestää. Tällöin on tarpeen ottaa kantaa mm. siihen, missä vaiheessa raportointi säädöksen todellisista vaikutuksista on tarkoituksenmukaista toteuttaa.

Osana aluekehitysvaikutusten arviointia on tärkeää suunnitella, millä tavalla säädöksen voimaantultua seurataan sen todellisia vaikutuksia aluekehityksen kannalta. Seurantatiedon perusteella voi olla tarpeen ryhtyä korjaaviin toimenpiteisiin ei-toivottujen vaikutusten poistamiseksi tai vähentämiseksi. Seurantatietoa säädöksen todellisista aluekehitysvaikutuksista voidaan hyödyntää myös uusien säädösten valmistelussa.

Vastuu säädöksen todellisten aluekehitysvaikutusten seurannasta kuuluu säädöksen valmistelleelle ministeriölle. Sisäasiainministeriö seuraa, kuinka säädösten todellisia aluekehitysvaikutuksia seurataan. Se ja muut erityisviranomaiset voivat antaa tukipalveluja todellisten aluekehitysvaikutusten seurannassa.

Seurantaan liittyvät toimet ovat erityisen tärkeitä laajojen lainsäädäntöhankkeiden, kuten kokonaisuudistusten osalta. On tärkeää seurata myös yhteiskunnallisen tilanteen ja lainsäädännön reunaehtojen muuttumista, jolloin voidaan tarkemmin havaita uudistuksesta johtuneet, ennakoimattomat sivu- ja haittavaikutukset.

Liite

Aluekehitysvaikutusten arviointilista ja tulostelista: indikaattorit

OHJEIDEN LIITE: ALUEKEHITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTILISTA JA TULOSTELISTA: INDIKAATTORIT

Aluekehitysvaikutusten arvioinnissa apuna mahdollisesti käytettävä arviointilista on esitetty kokonaisuudessaan seuraavassa pääotsikoittain (yksitasoinen numerointi) ja indikaattori(asia)kokonaisuuksittain (kaksitasoinen numerointi). Mahdollinen arviointi suoritetaan luvussa 5 esitetyllä tavalla. Vastauksissa ilmoitetaan vaikutuksen suunta (ei vaikutusta, myönteinen tai kielteinen) sekä vaikutuksen voimakkuus (yksi plussa tai miinus, kaksi plussaa tai miinusta). Mikäli ei ole aihetta yksityiskohtaiseen arviointiin, voidaan arvioinnin apuna käyttää vain kysymyksiä 1.1. – 5.5. Vastaukset voidaan tulostaa erityisenä tulostelista.

Kunkin kysymyksen ja indikaattori(asia)kokonaisuuden yhteydessä vastaaja voi esittää vastausten jälkeen asiaan liittyviä huomautuksia ja tärkeänä pitämiään näkökohtia.

Arviointilista

1. ALUETALOUS, TYÖLLISYYS JA VÄESTÖ

1.1. BRUTTOKANSANTUOTE

Indikaattori: bruttokansantuote (määrä)

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) bruttokansantuotetta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaa (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus bruttokansantuotteen alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

1.2. TYÖLLISYYS

Indikaattorit: työpaikkojen määrä, työllisyysaste (työllisten määrä/työikäinen väestö)

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) työpaikkojen määrää ?

- ei vaikutusta 0

- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus työpaikkojen määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Suurentaako (+) vai pienentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) työllisyysastetta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus työllisyysasteen alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

1.3. TYÖTTÖMYYS

Indikaattorit: työttömien määrä, työttömyysaste (työttömät/työvoima)

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) työttömien määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus työttömien määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Pienentääkö (+) vai suurentaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) työttömyysastetta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus työttömyysasteen alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

1.4. VÄESTÖ

Indikaattorit: väestön määrä, nettomuutto

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) väestön määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus väestön määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vaikuttaako säädösehdotus myönteisesti (+) vai kielteisesti (-) alueiden (alueen) nettomuuttoon ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus nettomuuton alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

2. ELINKEINOTOIMINTA JA OSAAMINEN

2.1. ELINKEINOTOIMINTA

Indikaattori: toimintaedellytykset

Vahvistaako (+) vai heikentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) elinkeinotoiminnan toimintaedellytyksiä ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus elinkeinotoiminnan toimintaedellytysten alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

2.2. OSAAMINEN

Indikaattori: korkea-asteen koulutettujen määrä

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) korkea-asteen koulutettujen määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -

- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus korkea-asteen koulutettujen määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

2.3. TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISTOIMINTA

Indikaattori: tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrä

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus tutkimus- ja kehittämistoiminnan määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

3. ASUKKAAT JA HYVINVOINTI

3.1. TULOT

Indikaattori: käytettävissä olevat tulot/asukas

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) käytettävissä olevia tuloja/asukas ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus käytettävissä olevien tulojen alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

3.2. ASUMINEN

Indikaattorit: asuntojen määrä, asumisväljyys

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) asuntojen määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -

- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus asuntojen määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) asuntoväljyyttä ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus asumisväljyyden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

3.3. TURVALLISUUS

Indikaattorit: rikollisuusaste, turvallisuuspalvelujen saatavuus, pelastuspalvelujen saatavuus
Pientääkö (+) vai suurentaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) rikollisuusastetta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vaikuttaako säädösehdotus myönteisesti (+) vai kielteisesti (-) rikollisuusasteen alueellisiin eroihin ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) turvallisuuspalvelujen saatavuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus turvallisuuspalvelujen saatavuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Lisääkö (+) tai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) pelastuspalvelujen saatavuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus pelastuspalveluiden saatavuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

3.4. KOULUTUSPALVELUT

Indikaattorit: koulutuspalvelujen saatavuus, koulutuspalvelujen laatu

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) koulutuspalvelujen saatavuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (+) säädösehdotus koulutuspalvelujen saatavuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Parantaako (+) vai huonontaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) koulutuspalvelujen laatua?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus koulutuspalvelujen laadun alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

3.5. SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

Indikaattorit: sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuus, sosiaali- ja terveystalvelujen laatu

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Parantaako (+) vai huonontaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) sosiaali- ja terveystalvelujen laatua ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -

- merkittävä vaikutus ++ tai--

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus sosiaali- ja terveystalvelujen laadun alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

3.6. KULTTUURIPALVELUT

Indikaattorit: kulttuuripalvelujen saatavuus, kulttuuripalvelujen laatu

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) kulttuuripalvelujen saatavuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus kulttuuripalvelujen saatavuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Parantaako (+) vai huonontaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) kulttuuripalvelujen laatua ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus kulttuuripalvelujen laadun alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

3.7. PALVELUIDEN RAHOITUS

Indikaattorit: valtionosuudet, muu julkinen rahoitus, yksityinen rahoitus

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) palveluiden valtionosuuksien määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus palveluiden valtionosuuksien määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) palveluiden muun julkisen rahoituksen määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus palveluiden muun julkisen rahoituksen alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) palveluiden yksityisen rahoituksen määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Vähentääkö (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus palveluiden yksityisen rahoituksen alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

3.8. KANSALAISTEN OSALLISTUMISMAHDOLLISUUDET

Indikaattori: osallistumismahdollisuudet

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) kansalaisten osallistumismahdollisuuksia ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus kansalaisten osallistumismahdollisuuksien alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

4. INFRASTRUKTUURI JA YMPÄRISTÖN TILA

4.1. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

Indikaattori: alue- ja yhdyskuntarakenteen tila

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia alueiden (alueen) alue- ja yhdyskuntarakenteen tilaan ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alue- ja yhdyskuntarakenteen tilan alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

4.2. LUONNONYMPÄRISTÖ

Indikaattorit: ilman laatu, veden laatu, maaperän laatu, luonnon monimuotoisuus

Parantaako (+) vai huonontaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) ilman laatua ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus ilman laadun alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Parantaako (+) vai huonontaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) veden laatua ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus veden laadun alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Parantaako (+) vai huonontaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) maaperän laatua ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus maaperän laadun alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) luonnon monimuotoisuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus luonnon monimuotoisuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

5. HALLINTO JA ALUEKEHITYKSEN RESURSSIT

5.1. KUNNALLISHALLINTO

Indikaattorit: hallinnon tehokkuus, hallintopalvelujen saatavuus

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) kunnallishallinnon tehokkuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus kunnallishallinnon tehokkuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Parantaako (+) vai huonontaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) kunnallishallinnon palveluiden saatavuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus kunnallishallinnon palveluiden saatavuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

5.2. KUNTATALOUS JA –RAHOITUS

Indikaattorit: verokertymä, hankerahoituksen määrä

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) kunnallisveron kertymää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus kunnallisveron kertymän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) kunnallisen hankerahoituksen määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus kunnallisen hankerahoituksen määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

5.3. VALTIONHALLINTO

Indikaattorit: hallinnon tehokkuus, hallintopalvelujen saatavuus

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) valtionhallinnon tehokkuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus valtionhallinnon tehokkuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Parantaako (+) vai huonontaako (-) säädösehdotus alueiden (alueen) valtionhallinnon palveluiden saatavuutta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus valtionhallinnon palveluiden saatavuuden alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

5.4. VALTIONTALOUS JA –RAHOITUS

Indikaattorit: tulokertymä, hankerahoituksen määrä

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus valtiontalouden tulokertymää/asukas alueilta (alueelta) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus valtiontalouden tulokertymän/asukas alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) valtion hankerahoituksen määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai--

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus valtion hankerahoituksen määrän alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

5.5. YKSITYINEN RAHOITUS

Indikaattori: hankerahoituksen määrä

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) yksityisen hankerahoituksen määrää ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus yksityisen hankerahoituksen alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Mikäli kysymysten 1. – 5. vastausten tulokset sitä edellyttävät (ks. alustava arviointi, luku 5), suoritetaan aluekehitysvaikutusten yksityiskohtainen arviointi ja vastataan myös kysymyksiin 6. – 9.

6. ALUEIDEN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET

6.1. VÄESTÖN ELINOLOSUHTEIDEN PARANTAMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia tavoitteeseen alueilla (alueella)?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

6.2. ALUEIDEN KEHITTYNEISYYSEROJEN VÄHENTÄMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia tavoitteeseen alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

6.3. ALUEIDEN KILPAILUKYVYN JA HYVINVOINNIN TAKAAMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia tavoitteeseen alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

6.4. ALUEIDEN TALOUDELLINEN KASVU

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia tavoitteeseen alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

6.5. ELINKEINOTOIMINNAN KEHITYS

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia tavoitteeseen alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

6.6. TYÖLLISYYDEN PARANTAMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia tavoitteeseen alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

6.7. OSAAMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia tavoitteeseen alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

6.8. KESTÄVÄ KEHITYS

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia tavoitteeseen alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

7. ALUEIDEN KEHITTÄMISEN TOIMINTALINJAT

7.1. YRITYSTEN JA NIIDEN TOIMINTAYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN SEKÄ TEKNOLOGIAN EDISTÄMINEN JA HYÖDYNTÄMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia toimintalinjaan alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

7.2. OSAAMISEN, INHIMILLISTEN VOIMAVAROJEN JA KULTTUURIN KEHITTÄMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia toimintalinjaan alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta   0
- vähäinen vaikutus   + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta   0
- vähäinen vaikutus   + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

7.3. TYÖLLISYYDEN JA TYÖMARKKINOIDEN TOIMIVUUDEN KEHITTÄMINEN SEKÄ SO-SIAALISEN SYRJÄYTYNEISYYDEN ESTÄMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia toimintalinjaan alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta   0
- vähäinen vaikutus   + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta   0
- vähäinen vaikutus   + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

7.4. MAASEUDUN JA SAARISTON KEHITTÄMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia toimintalinjaan alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta   0
- vähäinen vaikutus   + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta   0
- vähäinen vaikutus   + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

7.5. PERUSRAKENTEEN JA SAAVUTETTAVUUDEN YLLÄPITÄMINEN JA PARANTAMINEN SEKÄ TIEDONSIIRTOYHTEYKSIEN SAATAVUUDEN TURVAAMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia toimintalinjaan alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta   0
- vähäinen vaikutus   + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

7.6. YMPÄRISTÖN PARANTAMINEN JA LUONNONVAROJEN KESTÄVÄ KÄYTTÖ

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia toimintalinjaan alueilla (alueella)?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

7.7. ALUE- JA KUNTAHALLINNON JA SEUTUYHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN SEKÄ KANSALAISTEN OSALLISTUMISMAHDOLLISUUKSIEN PARANTAMINEN

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia toimintalinjaan alueilla (alueella)?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

8. ALUEIDEN KEHITTÄMISTOIMET SEKÄ VALTION TALOUSARVION TULOJEN JA MENOJEN ALUEELLINEN KÄYTTÖ JA JAKAUMA

8.1. ALUEELLISET KEHITTÄMISTOIMET

Onko säädösehdotuksella myönteisiä (+) vai kielteisiä (-) vaikutuksia alueellisiin kehittämistoimiin alueilla (alueella) ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

8.2. VALTION TALOUSARVION TULOT

Lisääkö (+) vai vähentääkö(-) säädösehdotus alueiden (alueen) rahoittamia valtiontalouden tuloja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai --

8.3. VALTION TALOUSARVION MENOT

Lisääkö (+) vai vähentääkö (-) säädösehdotus alueiden (alueen) saamaa valtionrahoitusta ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai -

Kaventaako (+) vai lisääkö (-) säädösehdotus alueellisia eroja ?

- ei vaikutusta 0
- vähäinen vaikutus + tai -
- merkittävä vaikutus ++ tai -

